

1.1 Příloha č. 1: Přípravy lekcí preventivního programu „Kočičí zahrada“

Kočičí zahrada – 0. Lekce: ÚVODNÍ SETKÁNÍ

Cíl: Seznámení s hlavními postavami příběhů. Starosti koček reprezentuje vcítění a projekci dětí (psychologický pohled na třídu). Lektori se seznámí se třídou (sociometrický průzkum)

Cedulky se jmény (fixy, lepicí štítky), představení se

Komunitní kruh – pravidla (vysvětlit, ověřit pochopení)

- mluví jen jeden
- nepřekřikujeme se
- každý má právo na svůj názor = nekomentujeme
- z kruhu se nevynáší

Kočičí zahrada – seznámení s programem (plakát koček, magnety)

Budeme se společně potkávat s příběhy ze zahrady, kde žijí samé kočky. Prožívají společná dobrodružství, řeší každodenní starosti a radosti.

Potkáme se celkem 13x. Při každém setkání se blíže seznámíme s některou z kočiček.

Aktivita – představivost

Jak vypadá zahrada – zavři oči a chvíli si představuj, jak může taková zahrada vypadat. Příjemná / nepříjemná představa, jaké vidíš barvy, co / kdo se v zahradě objevuje (postaví se ten, kdo... místo si vymění ten, kdo... - určuje lektor).

Zapamatujte si pocit, který z takové vaší zahrady máte a odpoledne nebo jindy, když budete mít čas, si můžete zahradu namalovat.

Téma – co by mohly kočky na zahradě zažívat za starosti a radosti (fixy na tabuli)

- brainstorming – nápady psát na tabuli (lektor)
- převod do programu – podobnými věcmi, které se nám objevují na tabuli, se budeme zabývat i v našem programu

(zvědavost, tajemství, spokojenost/špatná nálada, strach/odvaha, smrt, lež/fair play, pomsta, přátelství/samota, vlastní názor/tlak skupiny, spolupráce, řešení problémů, správná míra)

Téma – představení koček

V našem programu se budeme setkávat s různými kočkami. Některé se budou v příbězích vyskytovat častěji, některé méně. Abychom s nimi mohli jejich příběhy prožívat, musíme je poznat.

Aktivita – charakteristiky koček (lístečky se jmény a charakteristikami koček)

-rozdělte se do dvojic (sledovat, kdo zůstane sám, kdo je naopak oblíbený, kdo manipuluje, rozhoduje)

-každá dvojice si vezme kartičku, na které je jméno kočky a její charakteristika, společně se nad textem zamyslí a postupně zkusí vlastními slovy vysvětlit a představit svou kočičku ostatním (pokud nevyjdou dvojice, umožníme práci samostatně nebo ve trojici)

-ostatní mohou komentovat, doplňovat až po vyzvání

-která kočička vás zaujala? Které vlastnosti se vám líbily, které ne? (zapisovat si!) Jak se vám ve dvojici pracovalo?

Aktivita – kreslení koček (šablony koček, čtvrtka A4, pastelky, nůžky lepidla)

-dvojice vybere pro svoji kočku šablonu, obkreslí, vystřihne a společně vybarví (sledovat spolupráci dětí), ke každé kočce napsat její jméno a nalepit charakteristiku

-kočky připevnit na tabuli, paní učitelka vymyslí, kam je dát, aby byly stále na očích

Reflexe aktivity:

Jak se vám pracovalo? Měli jste dostatek prostoru pro vlastní nápady? Dohodli jste se?

Jak se vám líbilo pracovat v kruhu? Proč se vám to líbilo/nelíbilo?

Další téma:

Zvědavost, tajemství, mystika, zodpovědnost

Kočí zahrada – 3. Lekce PANTOFLÍČEK SE BOJÍ TMY

Cíl: Žák popíše projevy při pocitu strachu, na základě vlastní zkušenosti sdílí možná řešení, jak si se strachem poradit, jak ho přemoci. Žáci sdílením zjistí, že mají obavy/strach z podobných věcí, jevů, získají pocit, že je strach běžná lidská reakce.

Pomůcky: lepíky na jména, fixy na papír, pracovní list – omalovánka k lekci, děti penál, kočky Pantoflíček, Čertík, Mourek

Na tabuli napsané pojmy: strach, odvaha

Pravidla kruhu, Cedulky se jmény

Přivítání - zopakování obsahu minulé lekce

Seznámení s obsahem lekce

-Zažili jste někdy pocit strachu? V jakých situacích to bylo a jak se to projevovalo?

-Víte, co je to strach? Děti definují strach podle dosavadních zkušeností. (*strach je emoce a má různé podoby, můžeme mít strach o někoho, o něco – máme obavy, jsme nervózní, znepokojení, vylekaní, pochybujeme, cítíme se v ohrožení, jsme zděšení, prožíváme hrůzu ažpaniku atd.*).

Příběh číslo 3

Je téměř tma a všechny kočky jsou už doma. Pantoflíček je sám v zahradě, schovaný uprostřed keře a bojí se. „Slíbil jsem mámě, že budu doma dříve, než se setmí. Kdo ví, jestli najdu cestu.“

Za kmenem dubu se znenadání objevil Drápek. Malý Pantoflíček se před Drápkem stydí přiznat, že se bojí, a tak předstírá lhostejnost. „Ahoj Pantoflíčku, nechtěl by sis zahrát na schovávanou, nebo se bojíš tmy?“

„Já že se bojím tmy? To nemyslíš vážně,“ říká Pantoflíček a utíká se schovat za lampu v zahradě, která se právě rozsvítila. Drápek ho chvíli hledá, a když ho nenajde, vydá se na cestu domů. Venku je už noc. Pantoflíček zůstává dál schovaný za lampou. Všude kolem je tma a ticho.

„Maminko moje, maminečko. Pomoc!!! Bojím se tmy!!!“ nařiká Pantoflíček. Zatímco se třese strachy, ani si nevšiml, že hned za ním stojí Mourek. Mourek má ve zvyku se každý večer projít. Proto našel vystrašeného Pantoflíčka.

„Ahoj Pantoflíčku, co tady děláš tak sám? Chceš, abych tě doprovodil domů? Jdi dál od té lampy, kalí ti zrak. Oči kočky, tedy naše oči, jsou přizpůsobeny, aby viděly ve tmě,“ vysvětluje Mourek.

Pantoflíček se uklidnil, hned jak uslyšel klidný Mourkův hlas. Vzdálil se od lampy, otevřel zešíroka oči a v dáli rozpoznal dům, kde bydlí. Lehce se vousky a jazýčkem dotkl Mourka, aby mu tím poděkoval, a šťastně se rozběhl k domovu. „Jak je Mourek silný, klidný a statečný! Snad budu jednou stejný jako on,“ pomyslel si Pantoflíček.

Dalšího dne ráno se všechny kočky sešly uprostřed zahrady na trávníku. Drápek se přede všemi začal Pantoflíčkovi posmívat. „Neumřel jsi včera večer strachy, strašpytle? Vsadím se, že jsi nemohl najít cestu domů. Zatímco jsi umíral strachem, já jsem umíral smíchem.“

Pantoflíček se poníženě vzdaluje se staženým ocáskem a slzavýma očima. Náhle se zpoza keře vynořil Siam. „Siame, ty mi určitě pomůžeš! Všichni se mi smějí, že jsem strašpytel. Moc bych chtěl být tak statečný jako je Mourek, ale nedokážu to. Snad něco zmůže tvůj magický lektvar. Dej mi trochu.“

„Samozřejmě, že ti dám, ale ty mi dáš na oplátku ten krásný koš, který máš na spaní. Ten, který jsem viděl u tebe doma.“ „Můj koš? Ne, prosím, je pro mě velmi cenný. A jak to, že jsi nám nikdy neřekl, že ti musíme zaplatit, abys nám dal magický lektvar?“ „Je mi líto, ale všechno má svou hodnotu. Nedáš koš, nebude magický lektvar.“

„Tak dobře, vezmi si můj koš, je tvůj.“ A sám pro sebe si Pantoflíček říká: „Kdo ví, co by tomu řekl Mourek, kdyby se to dozvěděl.“

Pantoflíček se utíká schovat někam, kde může v klidu vypít magický lektvar. Chvilí potom se přidává mezi své kamarády, kteří si hrají na trávě. „Konečně, Pantoflíčku! Začínali jsme se o tebe bát, nikde jsme tě neviděli.“

„Já nejsem Pantoflíček, hlupáci! Nevidíte, že jsem Mourek?“ Kočky vyprskly smíchem. „Pantoflíčku, zbláznil ses? Co ti přelítlo přes čumáček?“ „Já jsem Mourek! A nikoho se nebojím, ani Drápka! Když už jsme u toho, zlý Drápku, včera jsem tě viděl, jak jsi zlobil Mícu, tahal jsi ji za vousky. Neodvažuj se ji znovu zlobit, nebo uvidíš ten výprask!“

„Co myslíš, že mi asi tak můžeš udělat, ty utrápený Pantoflíčku?“ Najednou mu dal Drápek ránu a odhodil Pantoflíčka na druhou stranu zahrady.

„Zapamatuj si pro příště!“ pokračoval Drápek. „Síly si měř se sobě rovnými.“

Míca běžela utěšit Pantoflíčka, který na ni zmateně koukal. Vůbec nechápal, co se to stalo.

Líbil se vám příběh?

Proč se asi Pantoflíček bál tmy?

Co mu pomohlo překonat strach ze tmy?

Jaké bylo chování Drápka? A jaké Mourka?

Co mohl Pantoflíček udělat, když se mu před ostatními kočkami Drápek posmíval za to, jak se bál?

Proč se napil kouzelného lektvaru? Co od toho očekával?

Aktivita

Práce ve skupinách (4–5 dětí).

„Každá skupinka vytvoří seznam různých podob strachu. Na práci budete mít 5 min, potom zástupce ze skupiny svůj seznam, odprezentuje.“ Učitel zapisuje na tabuli jmenované druhy strachu – tvoří celotřídní seznam strachů.

Každý žák dostane papír, přepíšou si třídní seznam z tabule.

Každý žák vytvoří své pořadí strachů od 1. po 5. místo, (1 = hodně velký strach, 2 = velký, 3= střední, 4 = malý, 5 = hodně malý strach) Seznamy se nepodepisují, položí doprostřed kruhu, učitel posbírá a prezentuje, jeden žák zapisuje čárky do seznamu na tabuli, k jednotlivým druhům strachu. Zjistíme, který je na prvním místě v celé třídě. Stejným způsobem vyhodnotíme i další pořadí.

Otázky:

Proč si myslíte, že zrovna tato podoba strachu stanula na prvním místě?

Proč si myslíte, že na posledním, 5. místě skončila naopak tato podoba strachu?

Jak bychom mohli strach překonat?

S kým můžeme o strachu mluvit?

Shrnutí lekce

Dnes jsme si povídali o strachu a jeho podobách. Poznali jsme, že všichni z nás máme z něčeho strach a že jej prožíváme v různé intenzitě. Také jsme se snažili porozumět tomu, že strachu můžeme předcházet a zvládat jej s ohledem na naše znalosti, odhad našich možností (sil), zkušeností a že se můžeme s našimi pocity a obavami svěřit například rodičům nebo i kamarádům a požádat o radu či pomoc.

Hodnocení

Co vás v programu nejvíce oslovilo, co pro vás bylo důležité?

Kočí zahrada – 5. Lekce ZÁVOD

Cíl: Žáci zažijí pocit podvodu, na jehož základě sdílí své pocity. Žáci si uvědomí, že vítězství a zisk založené na podvodu mají jen krátkodobý prospěch. Podvod oslabuje přátelství.

Pomůcky: 4 karty prázdné a 1 karta se čtyřlístkem, fixy na papír, penál, kočky Snížek, Čertík, Míca

Na tabuli napsané pojmy: lež, podvod, fair-play, pomsta

Přivítání - zopakování obsahu minulé lekce

Seznámení s obsahem lekce

Co to znamená, když se řekne fair play?

Stalo se vám někdy, že na vás někdo nastražil nějakou lest, past? Jak vám bylo?

Máme právo se někomu posmívat a ponižovat ho jenom proto, abychom se sami vyhnuli nepříjemným problémům?

Na čem všem může záviset vítězství v nějakém závodě, soutěži?

Zkuste vysvětlit, co znamená slovo pomsta.

Myslíte si, že je dobré se mstít? Jaké následky může mít pomsta?

Příběh číslo 5

Snížek a Čertík si sami hrají na zahradě. „Poběžíme k plotu, ať zjistíme, kdo doběhne první,“ říká Snížek, „ten, kdo prohraje, pozve druhého na večeři.“

„Souhlasím,“ řekl Čertík a přemýšlí, proč s ním chce Snížek závodit, když zatím pokaždé prohrál. Netuší ale, že na něj Snížek nastražil past. Natáhl totiž mezi dva kmeny stromů starý provázek. Když Čertík proběhl mezi kmeny, zakopl – a jak dlouhý, tak široký ležel na hromadě na zemi. Zato Snížek provázek přeskočil a doběhl do cíle jako první. Čertík se velice rozzlobil a navíc si při pádu škaředě natloukl. Chtěl však dodržet dohodu a pozvat Snížka na večeři.

„Vyhrál jsi jen proto, že jsem zakopl,“ rozčiluje se Čertík. „No a co? Počítá se to, že jsem zvítězil,“ odpovídá Snížek a vzpřímeně odchází s ocasem nahoru.

Čertík zůstává sedět rozzlobený u plotu. Vtom přichází Míca a nese provázek. „Podívej, co jsem našla na zemi pod stromem. Není to tvoje? Neztratil jsi to?“ ptá se ho. „No, pod stromem jsem upadl. To Snížek na mě nachystal past. Draze mi za to zaplatí, přísahám na jméno svého dědečka!“

Další den přišel na zahradu Mourek. Přiběhl ke Snížkovi a s úsměvem pod svými krásnými vousky říká: „Gratuluji, Čertík mi řekl, že jsi ho porazil v běhu. Tento rok tedy budeš reprezentovat naši zahradu na zahradních hrách ty.“

„Ať žije Snížek, ať žije!“ volají všechny kočky společně. Snížek začal ztrácet pevnou půdu pod nohama. „Co teď budu dělat? Doběhnu poslední a udělám ostudu všem kočkám z naší zahrady,“ přemýšlí Snížek. „Maminko moje! Pomoc! Do čeho jsem se to namočil!“ naříká.

Druhého dne na trávníku uprostřed zahrady dělal Snížek ty nejtěžší kotrmelce. V těch je nejlepší, proto ho všichni kamarádi nenápadně, po očku pozorují. „Dávej pozor, Snížku, jestli se ti něco stane, tak se nebudeš moci zúčastnit závodů.“ „To je přesně to, co si přeju,“ myslí si Snížek. „Budu dělat, že jsem se zranil a to bude dobrá výmluva, proč nemůžu závodit.“ „Au, au! To to bolí! Zvrtnul jsem si nohu. Nebudu moci závodit. Taková škoda!“ naříkal Snížek.

Následující den proležel Snížek v posteli. Byl obklopen svými kamarády, kteří ovšem netušili, že simuluje. Chtěli ho překvapit, a proto mu koupili konzervu sardinek, kterou má tak rád.

„Chudáčku Snížku,“ lituje ho Míca, „představ si, že dnes všichni společně půjdeme chytat ryby do rybníčku. Škoda, že nemůžeš jít taky.“ Snížek na ni nešťastně kouká. Je zelený závistí a naštvaný sám na sebe.

Další den ho navštívil Mourek. „Škoda, Snížku, že nemůžeš závodit v zahradních hrách. Poběží za tebe Čertík. Taky je velká škoda, že nemůžeš jít na ten velký večírek, který po zahradních hrách pořádáme.“ „Nemusíš se bát, tvou porci jídla sním za tebe,“ říká mu stále hladová Číča. „Škoda, že nemůžeš závodit ani v těžkých přemetech, ve kterých jsi tak dobrý,“ přizvukuje Skvrnka.

Čertík si spokojeně olizuje vousky a říká si: „Věřím, že jsem se mu pomstil dostatečně.“ Konečně všichni odešli a Snížek se tak může vyplakat do polštáře: „Dobře mi tak, zasloužím si to.“

Kdo je opravdovým vítězem závodu?

Prospěla lež Snížkovi? Jak se na konci příběhu Snížek cítil?

Jak se mohl Snížek zachovat, aby se mohl účastnit všech těch příjemných aktivit (chytání ryb)

Jak se mohl zachovat Čertík, když zjistil, jak to doopravdy bylo?

Aktivita – Lov čtyřlístků:

Představte si, že jste se ocitli u koček na zahradě. V jednom z rohů této zahrady vždycky vyrůstá jeden čtyřlístek, jen se nikdy neví, v kterém rohu čtyřlístek právě vyrostl. Nejdříve se budete procházet po zahradě (uprostřed místnosti) a po zaznění signálu (písknutí, cinknutí apod.) se rozutečete do libovolného rohu zahrady (místnosti).

Z každého ze čtyř rohů je vyslán jeden zástupce, losuje u pedagoga kartičku. Vždy nemusí být obsazeny všechny čtyři rohy. Pokud si vylosuje kartičku se symbolem čtyřlístku, všichni žáci

v daném rohu si na svůj prázdný papír namalují jeden čtyřlístek. Toto se opakuje cca pětkrát. Vyhrává to dítě, které má na svém papírku namalováno pět čtyřlístků.

V průběhu lovení čtyřlístků však pedagog změní pravidla, místo kartičky se čtyřlístkem dá prázdnou kartičku. V tomto kole tedy nikdo nemůže vyhrát čtyřlístek, čímž je znemožněno vyhrát hlavní výhru. Je dobré hrát do té doby, kdy má některé z dětí čtyři čtyřlístky a poté dát kolo s prázdnou kartičkou, pro umocnění pocitu nespravedlnosti. Lze to provést tak, že se pedagog po 4. kole žáků zeptá, zda se někomu již podařilo sebrat čtyři čtyřlístky.

Otázky:

Jaké to bylo, lovit čtyřlístky? Na čem konkrétně záviselo získání čtyřlístku?

Vymysleli jste si pro sebe nějakou taktiku pro získání co největšího počtu čtyřlístků?

Bylo pro vás snadné soutěžit podle pravidel?

Napadlo někoho, že byste hráli nefér, například byste si přimalovali nějaký čtyřlístek navíc?

Jaké to bylo, když došlo v průběhu hry ke změně pravidel (na žádné nebyl symbol čtyřlístku)?

Jak jste se cítili, když díky změně pravidel i hodně přísně nastaveným pravidlům vlastně nikdo z vás nemohl vyhrát?

Jak myslíte, že se cítil lektor, který vás podvedl?

Práce s příběhem

Příběh se rozdělí na několik částí, podle toho, kde všude se stalo něco „špatného“. Žáci se rozdělí do skupinek, každá dostane úryvek - najít, co se tam stalo „špatného“ a zkusit vymyslet, jak by se to mohlo odehrát lépe. Na tuto novou variantu příběhu děti sehrájí scénku.

Shrnutí lekce

Dnes jsme si povídali o tom, jaké to je, když někdo jedná nečestně ve svůj prospěch a co všechno takové jednání může způsobit. I když provedeme něco špatného, vždycky se můžeme omluvit a zkusit své chování napravit. Když nám někdo provede něco nepříjemného, můžeme s ním o tom mluvit a společně vymyslet řešení, nemusíme se mstít. Pomsta způsobí další nepříjemné situace.

Hodnocení

Co vás v programu nejvíce oslovilo, co pro vás bylo důležité?

Kočí zahradka – 6. Lekce PŘÁTELSTVÍ

Cíl: Žáci pojmenují podstatné znaky přátelství. Žáci sdílí pocity vyčlenění z kolektivu. Žáci hledají řešení, jak se do kolektivu vhodně začlenit – jak začlenit do kolektivu vyčleněné dítě.

Pomůcky: fixy na papír, karty se zvířátky (2 odlišné), děti penál, kočky Fousek, Číča, Míca

Na tabuli napsané pojmy: přátelství, vyčlenění z kolektivu

Přivítání - zopakování obsahu minulé lekce

Seznámení s obsahem lekce

Co je to přátelství? Co se vám líbí × nelíbí na vašich přátelích, kamarádech?

Stalo se vám někdy, že jste někde moc chtěli být s ostatními, ale z nějakého důvodu to nebylo možné? Jak vám bylo?

Co byste poradili někomu, s kým se nikdo nechce kamarádit?

Příběh číslo 6

Fousek, Číča a Míca šli společně rybařit na jezírko, které je na velké zahradě. „To je krása, že jsme všichni tři spolu,“ raduje se Míca. „Ty, Číčo, se mi líbíš, protože jsi rozhodná a věříš si. A ty, Fousku, protože jsi milý a laskavý.“ „Uvidíme, kdo chytí nejvíce ryb!“ křičí Číča. Míca hned nahazuje, ale je nepozorná a nevšimne si, že se háček zamotal Číče do ocásku.

„Jsi tak lehkomyšlná a k ničemu! Podívej, co jsi udělala! Nedá se s tebou ani rybařit. Pojď Fousku, jdeme si hrát jinam,“ zlobí se Číča.

Míca zůstala u rybníku sama. „Všechno pokazím, proč jsem tak nemožná, tak k ničemu? Já za to ale nemůžu,“ pláče. „Když tak nad tím přemýšlím, co kdybych zašla za Siamem a řekla mu o jeho magický lektvar? Ten přece, podle Siama, řeší všechny problémy. Teď si ale vzpomínám, že když se Pantoflíček lektvaru napil, nic se nestalo. Dosáhl jen toho, že dostal nakládačku. Nejlepší asi udělám, když se vrátím domů,“ přemýšlí Míca.

Odpoledne se Míca potkala s Číčou a Fouskem na malém dvorku. „Ahoj Číčo, omlouvám se ti za dnešní ráno. Jestli si se mnou budete hrát, dám vám své barevné kuličky.“ Číča se ale nechce o kuličky dělit s Fouskem, odvede proto Mícu stranou a říká: „Ahoj Fousku, už si s tebou nemůžeme hrát, musíme se jít postarat o mé malé sestřičky. Pojď, Míco, jdeme.“ Fousek se v tu chvíli cítil velice špatně. „To jsou ale sobecké kočky,“ přemýšlí.

Později odpoledne se všichni znovu potkali na malém dvorku. „Ahoj Fousku,“ říká Míca, „zlobíš se?“ „Jestli se zlobím? Vykašlali jste se na mě a nechali jste mě tu samotného. Co je to za chování?“

„Vy jste mě taky nechali dnes ráno u rybníčku samotnou, a přesto jsem vám odpustila. Pojď, usmíříme se. Je to přece tak hezké, když si spolu můžeme hrát všichni dohromady,“ říká Míca. „Míciný kuličky stačí pro nás všechny. Nejdříve upravíme důlek v zemi a pak můžeme hrát,“ navrhuje Číča.

Jsou tyto tři kočky přátelé?

V příběhu je jejich přátelství ohroženo. Z jakého důvodu?

Jaké pocity zažívá Míca a Fousek, když si s nimi ostatní kočky nechtějí hrát?

Měli jste někdy podobný problém? Jak jste se zachovali?

Co napadlo Mícu, když zůstala u rybníka sama?

Proč si nakonec magický lektvar nevzala?

Jak se podařilo, že si pozdě odpoledne už všichni hráli opět společně?

Ke které z těchto tří koček byste se přidali a proč?

Aktivita – Hledání zvířátek:

Práce v celé skupině, práce ve dvojici.

Každý ze třídy si vylosuje jednu kartičku s obrázkem zvířete. Kartička nesmí nikomu ukazovat. Pouze pomocí zvuků daného zvířete hledají stejné zvíře, aby mohly dohromady vytvořit dvojici. U této aktivity se nemluví, mohou být slyšet pouze zvuky zvířat.

Dvě kartičky však budou pouze jedenkrát, nebude možné se tedy spárovat. Dvě děti tak zůstanou samy, nebudou moci najít svou dvojici.

Otázky:

Jak jste se cítili jakožto ti, kteří si nenašli druhého člena dvojice?

Proč si myslíte, že nebyli dva vaši spolužáci v žádné dvojici?

Jak jste se cítili vy ostatní? Chtěl jste jim někdo pomoci?

Proč si myslíte, že jsme tuhle hru hráli?

Napadá vás, jestli se to, co jsme tu teď hráli, nějak podobá našemu příběhu? A jak?

Shrnutí lekce

Dnes jsme si povídali o tom, jaké to je, když se s námi nikdo nechce kamarádit. Mluvili jsme o tom, co je pro nás v přátelství důležité a jak bychom nechtěli, aby se k nám naši přátelé chovali, jak je důležité otevřeně s přáteli mluvit, co bychom potřebovali, chtěli, co se nám líbí, ale i nelíbí. Pokud o tom s nimi nebudeme mluvit, může se stát, že je to vlastně vůbec nenapadne.

Kočí zahrad – 7. Lekce ŠPATNÝ VTIP

Cíl: Žáci si uvědomí, že názory lidí jsou rovnocenné. Žáci nese následky za své rozhodnutí. Žák porozumí, že si kamaráda nezíská tím, že udělá, co po něm ostatní chtějí.

Pomůcky: fixy na papír, prázdné papírky, klobouk, děti penál, kočky Čertík, Fousek, Zrzka, Číča, Drápek, Starouš, Mourek

Na tabuli napsané pojmy: Tlak skupiny, obhájení názoru

Přivítání - zopakování obsahu minulé lekce

Seznámení s obsahem lekce

Stalo se vám někdy, že vás někdo k něčemu přemlouval? Jaké to pro vás bylo?

Podle čeho se rozhodujete, když si máte vybrat mezi několika možnostmi?

Zažili jste někdy, že vás někdo přesvědčil k něčemu, co jste nejdřív vůbec nechtěli udělat?

Co se potom stalo? Jak vám potom bylo?

Příběh číslo 7

Čertík, Fousek, Zrzka, Číča a Drápek se sešli na zdi, která odděluje malý dvorek od velké zahrady. Starouš spal na zahradě ve stínu dubu. Čertík nemá Starouše moc rád, protože všem pořád jen nadává. „Uděláme si ze Starouše legraci,“ navrhuje.

„Pojďte, postříkáme ho hadicí!“ volá Drápek. Fousek s tím ale nesouhlasí. „Váš žert je krutý. Chudák Starouš!“

„Já s tím také nesouhlasím,“ vstává rozzlobená Zrzka. „Stydím se za vás a odcházím.“

Čertík se začal Fouskovi posmívat. „Ty jeden strašpytle! Tady máš hadici. Dělej! Postříkej ho, jen trochu. Tak jako tak, nikdy nezjistí, kdo to udělal.“

„Tak dobře,“ řekl Fousek. Vzal hadici a stříkl na Starouše. Když chtěl utéct, ve spěchu zakopl a spadl na zem.

Mokrý a rozzlobený Starouš mu dal pořádný výprask a nechal ho na zemi naříkat. „Nechci tě tu celý týden ani vidět. Rozuměl jsi mi?!“ Fousek vyskočil na zeď, aby si olízal rány. Zrzka zatím s celou partou radostně pobíhala po zahradě a všichni dělali kotrmelce. Mourek vyskočil na zeď za Fouskem a sedl si vedle něj. Fousek naříkal. „Jsem to ale osel! Poslechl jsem ty dva zlobivce, Drápka s Čertíkem a dostal jsem místo nich výprask. Zrzka, která s jejich nápadem nesouhlasila a nenechala se od nich přesvědčit tak jako já, odešla, a přitom nepřišla o jejich přátelství. Podívej se na ně, všichni si společně hrají, jako by se vůbec nic nestalo!“ stěžuje si Fousek.

„No, vidíš to,“ řekl Mourek, „pochopil jsi, kde jsi udělal chybu?“

„Myslím, že ano. Dovolil jsem jim, aby mě přesvědčili udělat něco, s čím jsem nesouhlasil.“

Proč se Čertík Fouskovi posmíval?

Proč si myslíte, že se Fousek nechal přemluvit k tomu, aby postříkal Starouše vodou?

Jak se zachovaly ostatní kočky, když Fousek postříkal Starouše?

Co myslíte, že by se stalo, kdyby Fousek odmítl Starouše postříkat?

Aktivita:

Každé dítě se zkusí zamyslet, kdy koho k něčemu přemlouvali, k nějaké „lumpárně“. Jednu situaci poté krátce napíše na prázdný lísteček a hodí do klobouku (krabičky).

Vyberte z dětí 4–6 dobrovolníků.

2–3 dobrovolníci budou „přemlouvači“ a ostatní 2–3 dobrovolníci budou „přemlouvaní“. „Přemlouvači“ si za dveřmi vytáhnou lísteček s konkrétní situací, ke které budou „přemlouvané“ přemlouvat.

Po návratu zpět do třídy dojde k sehrání scénky, kdy se jeden „přemlouvač“ bude snažit jednoho z „přemlouvaných“ přemluvit. (Tyto dvojice mohou být předem stanoveny losem.) Ostatní ve třídě budou mít za úkol pozorně sledovat, co se děje.

Otázky:

Jaké to bylo, někoho přemlouvat k „lumpárně“?

Co pomohlo k tomu, že ses ne- / nechal přemluvit?

Co jste viděli vy ostatní? Co lidi vede k tomu, že se nechají přemluvit k nějaké lumpárně, legrácké? Co naopak lidem může pomoci, aby se přemluvit nenechali a stáli si za svým názorem? Proč si myslíte, že lidé někoho přemlouvají k nějaké lumpárně?

Líbí se vám vtipy, legrácky?

Kdy si myslíte, že není dobré dělat si legraci?

Shrnutí lekce

Dnes jsme si povídali o tom, jaké to je, když se někdo nechá přemluvit k něčemu, co se mu nelíbí, co nechce. Je dobré myslet na to, že každý má svůj vlastní názor, který nemusí být stejný jako názor ostatních, ale je stejně hodnotný.

Když se přizpůsobím ostatním a udělám to, co po mě chtějí, nezaručí mi to jejich přátelství. Pokud se člověk k něčemu rozhodne, je za své rozhodnutí zodpovědný sám a také nese následky. Legrace je moc fajn, když nikomu neubližuje, nikoho neponižuje.

Kočí zahrad – 8. Lekce KDYŽ SI POMÁHÁME, JDE TO LÍP

Cíl: Žák požádá o pomoc, nevnímá to jako slabost. Žáci sdílí, koho mohou požádat o pomoc, v jakých situacích. Žáci respektují odlišnost v rychlosti vykonané práce. Žáci řeší problém konstruktivně.

Pomůcky: fixy na papír, umělé kameny, děti penál, kočky Skvrnka, Čertík, Siam, Mourek

Na tabuli napsané pojmy: spolupráce, řešení problémů

Přivítání - zopakování obsahu minulé lekce

Seznámení s obsahem lekce

Stalo se vám někdy, že jste dostali úkol, který jste nemohli vyřešit či se vám nechtělo řešit (lze uvádět konkrétní příklady)?

Co byste poradili někomu, kdo by se dostal do podobné situace?

Na koho byste se obrátili, kdybyste potřebovali pomoci?

Co byste udělali, kdybyste chtěli zapomenout na něco nepříjemného?

V kterých situacích se vyplatí spolupracovat?

V kterých situacích je lepší pracovat samostatně?

Zkuste vymyslet výhody a nevýhody spolupráce ve skupině.

Příběh číslo 8

Dnes je na malém dvorku velký rozruch. „Za pár dní dorazí z velké dálky náš vzácný host, moje příbuzná. Je až z Persie a jmenuje se Chalima,“ říká Mourek. „Proto vám teď svěřím velmi zodpovědnou práci. Je potřeba, abyste na počest jejího příjezdu uklidili a svátečně vyzdobili celou zahradu.“

„Co přesně tedy máme udělat?“ vyzvídá Skvrnka. „Kočky budou zkrášlovat cestičky v zahradě a kocouři upravovat štěrk v průjezdu. Ty, Čertíku, vytrháš plevel.“ „Samozřejmě,“ řekl Čertík, „jsem velmi rychlý při práci a budu hotov dříve, než se setmí.“ „Tak do toho! Všichni do práce.“

Čertíka po chvíli rozbolí záda. „Teď, když nad tím tak přemýšlím, chvilku bych si mohl odpočinout ve stínu pod dubem.“ „Co to děláš, Čertíku? Ty už nepracuješ?“ ptá se nervózně Snížek. „Koukej, sluníčko už začíná zapadat.“ „Bud' v klidu, jsem dost rychlý a dokončím všechno ještě dřív než ty. Hleď si své práce a nestrkej do všeho nos.“

Všichni svou práci dokončili a odešli, jen trávník zůstal plný listí a plevele. „Co si teď počnu?“ nařiká Čertík. „Už je tma a já svou práci nestihnu dokončit. Udělám špatný dojem na Mourka.“

Zrovna jde okolo Siam. „Jé, ahoj, Čertíku, máš nějaký problém? Připadáš mi nějak smutný.“

„Nestihl jsem dodělat svou práci. Co si o mně zítra pomyslí Mourek a ostatní? Co mám dělat?“

„Už na to nemysli,“ říká Siam. „Napij se trochu z mého magického lektvaru a zapomeňš na všechny své starosti.“ „Zapomenu?“ přemýšlí Čertík. „Ano, to je přesně to, co potřebuji. Zapomenout.“

Druhý den se Čertík probudil až pozdě odpoledne. Bolela ho hlava, nemohl se na nic soustředit a špatně se mu přemýšlelo. „Jéé, už si vzpomínám, musím dokončit úklid.“ Když přiběhl na trávník, zůstal překvapeně stát. Všechno je krásně čisté. Je jako opařený. Vtom vidí přicházet Fouska a Skvrnku. „Koukejte,“ křičí Čertík z plných plic. „Všechno to udělal Siamův magický lektvar! Je opravdu kouzelný.“

Fousek a Skvrnka málem praskli smíchy. „Ty jsi tak hloupý, Čertíku, jaký lektvar? My dva jsme to dokončili za tebe. Slyšeli jsme, že ses bál, že uděláš špatný dojem na Mourka, tak jsme ti chtěli pomoci.“

„Já jsem ale osel! Měl jsem požádat o pomoc vás a ne Siamu. Moc vám, kamarádi, děkuji, nikdy vám to nezapomenu.“

Udělal Čertík dobře, když se napil magického lektvaru?

Proč se vlastně Čertík lektvaru napil?

Proč Fousek se Skvrnkou uklidili zahradu za Čertíka?

Proč si myslíte, že ostatní kočky stihly udělat svou práci včas?

Aktivita – Přejít bažiny:

Pracuje celá třída.

Představte si, že na zahradě hodně přšelo, celá zahrada se promáčela a stala se z ní velká bažina. Vy se ale musíte dostat na druhou stranu zahrady. Zkusíte tedy tu bažinu přejít. Pro přechod bažiny (místnosti) budou mít děti k dispozici „umělé kameny“. Počet kamenů závisí na velikosti dané třídy (počet kamenů = polovina dětí ve třídě). Pohyb pouze po kamenech.

V případě, že někdo z dětí stoupne vedle kamene, jeden kámen je odebrán. Před začátkem aktivity nechat dětem pár minut na domluvení strategie pro přechod bažiny.

Otázky:

Jak se vám podařilo bažinu přejít? × Co se stalo, že se vám nepodařilo bažinu přejít?

Co by se stalo, kdybyste si vzájemně nepomáhali?

Jakou jste vymysleli strategii?

Jak se vám dařilo společně se na strategii domluvit?

Je něco, co byste teď na své strategii změnili?

Je něco, co byste udělali jinak, kdybychom to zkusili ještě jednou?

Jak by se mohlo stát, že by jiná skupinka dětí bažinu nepřešla? × Jak by se mohlo stát, že by jiná skupinka dětí bažinu přešla?

Shrnutí lekce

Dnes jsme si povídali o tom, jak je dobré vzájemně spolupracovat a pomáhat si. Každý z nás umí dobře něco jiného a každý z nás je šikovný na jiné věci. Pokud si s něčím nevím rady nebo se mi něco nedaří, jsou kolem mě ostatní, na které se mohu obrátit o pomoc. Zároveň je dobré to zkusit, abych zjistil, jestli od ostatních pomoc potřebuji, nebo nepotřebuji.

Když chci zapomenout na něco nepříjemného, mohu zkusit dělat věci, které mě baví, nebo si o tom mohu s někým popovídat. Vždy je více možností, jak se dá nepříjemná situace vyřešit, záleží jen na nás, kterou si vybereme s ohledem na to, co dané řešení může přinést.

1.2 Příloha č. 2: Terénní deník – Úryvky

0. Lekce – Úvodní setkání

2. B

<p>Nepošťuchujeme se, mluví jen jeden (Mi), nemluvíme sprostě, posloucháme <u>pokyny</u>, nepoužíváme <u>fyzičné násilí</u></p>	<p>Všechna pravidla děti formulují negativně, navíc zní velmi neosobně – neříkají je svými slovy (direktivně nastavená pravidla?)</p>
<p>Nebezpečí (E), zlí lidé, hádka (I), hadi (Vi), spánek, hra, smutek (E), lovení (Ve), narození koťat (M), nedostatek kyslíku, jídla, vody a kamarádů, pomoc (Ve), stesk (Va)</p>	<p>Témata lekcí, co všechno mohou kočky zažívat.</p>
<p>Diskuse o významu vzoru pro člověka. Nemohli se domluvit, zda je vzor dobrý nebo špatný. I: „když se rodiče hádají, tak já se takhle nechci hádat, špatný vzor...někdy ano.“</p>	<p>Vlastní zkušenost, ze které si vezmou, že se tak nechtějí chovat.</p>
<p>M.: „Ty to budeš držet, já obtáhnu, ty vystřihneš...“</p>	<p>Děti si samy rozdělují role ve dvojicích.</p>
<p>Patrik donesl Ondrovi svačinu z tašky, protože zatím kreslil kočku. „Já to zatím dokreslím a ty to obštíhneš.“</p>	<p>Skvělá spolupráce. Střídají se tak, aby se oba nasvačili.</p>
<p>V. s L. nejdříve udělaly hnědou kočku, ale na druhou stranu ke konci hodiny udělala kočku novou, na té se už L. nepodílela, svačila.</p>	<p>Domluvily se obě, že chtějí udělat kočku novou? Všimla jsem si nové kočky až po hodině – myslela jsem, že dělají další kočku.</p>
<p>M: „Líbilo se mi vše, ale ne to, že všechno bylo po E.“ (sklopené oči, neřekla to dříve) Daniel: „Že jsem tu kočku dělal skoro celou sám.“ (nepožádal Honzu o pomoc)</p>	<p>Reflexe. Je potřeba rozvíjet komunikaci, že je v pořádku říci si o pomoc, že se nám něco nelíbí.</p>

2. A

„Bud'te zticha, ať je můžeme odposlouchávat.“	Marie tišila třídu. Třídní si vzala Martina na chodbu a mluvila s ním o jeho chování na dvoře o přestávce.
Po hodině Marie roztrhala kočku, kterou s Am. Malovaly. Am, Marie, třídní učitelka a metodička mluvily společně o situaci. Po skončení rozhovoru třídní volá Marii k sobě, aby jí vrátila hračku, ta se nezastaví. Třídní ji doběhne, že si hračku nechá, když ji neposlouchá – „Nehnu se, dokud mi ji nevrátíte. Dobře, tak řeknu, že kradete.“	

3. Lekce – Pantoflíček se bojí tmy 2. B

<p><i>Zažili jste někdy pocit strachu? V jakých situacích to bylo a jak se to projevovalo?</i></p> <p>vysoký kůň, horská dráha, spací tábor, tma, strašidelný hrad, tobogán, noční můra</p>	<p>A. reagoval na tmu, které se bojí jeho spolužačka: posmíval – úšklebky i polohlasitý komentář</p>
<p><i>Projevy strachu:</i></p> <p>potí se, křeč, husí kůže, chybí síla, kouše si nehty a rty, bolí hlava a břicho, leká se, cvaká zuby, třese se</p>	
<p>lékař, horská dráha, nadpřirozené bytosti, zvířata, násilí, tma, známky, škola, lidé, nebezpečné věci, rozvod rodičů, noční můra, smrt, výška, dopravní prostředek, noc</p>	<p>Tvorba seznamu z vypsanych strachů (společný třídní seznam)</p>
<p>Ve: bytosti, rozvod, škola, noční můra, smrt</p> <p>Filip – stanovil si vlastní nebezpečí: oheň, upír, tma, nekonečný dům</p> <p>Lucka: nebezp. věci, rozvod, lidé, zvířata, smrt</p>	<p>Problém držet se škály „velký strach – malý strach“, sama bych napsala 5 strachů od největšího. Velké množství dětí má strach z rozvodu rodičů. Metodička navrhuje: mají strachy společné, mohou si o nich s kamarády promluvit.</p>

V průběhu diskuse se přihlásila E a sdělila nám, že Es prodává ve škole hračky a Ve si je chce koupit. (nějaké postavičky) Es chtěla za jednu postavičku 1 Kč.	Metodička ji upozornila, že prodávat věci se ve škole nesmí. Es uklízela pokojíček a chtěla, aby hračky ještě sloužily, metodička ji doporučila, aby hračky raději darovala.
--	--

2. A

Definice strachu: D.: čeho se bojíme. Metodička: emoce, pocit, napětí, stres, reakce organismu z neznámého	poměrně náročná definice pro danou věkovou skupinu
„Jé smrt!“ – výkřik, když získala nejvíce hlasů, upozornění, že to není soutěž, ale který strach se opakuje, mnoho dětí se bojí smrti, tmy a nebezpečných věcí	Metodička čárkuje jednotlivé strachy, jak je žáci prezentují. Nejvíce čárek získala smrt. - rozpor se zadáním: 5 největších strachů X škála strachů od největšího po nejmenší
<i>Jak překonáme strach?</i> Něco překvapí, namaluju to, nemyslet na to, zpěvem, pustím si oblíbenou pohádku	

5. Lekce – Závod 2. A

<i>Co je to fair-play?</i> Dobrá hra, nepodvádíme., fér, čestně, čestně ve skupinkách, ve fotbale nedělat fauly a nevymlouvat se	Metodička to ještě doplnila, že se jedná o pravidla, podle nichž hrajeme
<i>Na čem závisí výhra?</i> D: Na tom, jak jsme dobrý? Metodička: v pětiminutovce? Počítání (tedy na schopnostech) a v losování? – na štěstí	
Metodička: „...tys mi škrábla do sešitu, tak já ti taky škrábnu.“	Děti souhlasí, že tohle dělají.
Hra čtyřlístky: Naty: Dane běž (Marie se hrne losovat), ty (na Marii) jsi vždycky (vystrčí Dana, Marie	Marie jde losovat i druhé kolo, není to rozhodnutí skupiny, ale prosazení jednotlivce.

<p>ho předběhne)...je úplně blbá</p> <p>O: Můžu, prosím (nakonec vyběhne), pak půjde Vojta, pak ty.</p> <p>K: ...ne, jde Terka, ta si to řekla dřív.</p>	<p>Pepa má jako jediný 4 čtyřlístky, děti ho oceňují. „Tyjo, Pepo!“</p>
<p><i>Napadlo někoho si čtyřlístky domalovat?</i></p> <p>O: Ne</p> <p>K, V, N: Napadlo, ale neudělala jsem to.</p>	<p>Přiznal se pak tajně metodičce, že si ho tam přimaloval, ale že by ho nepočítal.</p>

6. Lekce – Přátelství 3. A

<p><i>Co je to přátelství?</i> „Můžu někomu věřit, svěřit, když mám problém, je mi smutno“</p>	
<p><i>Co se vám líbí/ nelíbí na přátelích?</i> „Jsou hodní“</p>	<p>Problém specifikovat, co to znamená, když je někdo hodný („neubližuje, pomáhá, radí“)</p>
<p><i>Stalo se vám někdy, že jste někde moc chtěli být s ostatními, ale z nějakého důvodu to nebylo možné? Jak vám bylo?</i></p>	<p>Děti nerozuměly otázce, metodička musela otázku specifikovat, potom teprve uváděly příklady.</p>
<p><i>Co byste poradili někomu, s kým se nikdo nechce kamarádit?</i></p> <p>„ať si jde hrát s někým jiným, ať počká, ať si toho neвшímá“</p>	<p>Diskuse s metodičkou a třídní učitelkou – otázka je pro děti velmi těžká, neumí najít takovou odpověď, aby odmítané dítě „vyšlo“ ze situace vítězně – zůstane tam „hořkost“, že bylo odmítnuto.</p>
<p><i>Ke které z těchto tří koček byste se přidali?</i></p> <p>Ester jediná u Číci: „protože jsem to taky zažila, že mě někdo odstrčil, jako to udělala Číča.“</p> <p>Skupina Fouska: „nikomu nic neudělal“</p> <p>Skupina Míci: „Fousek s Číčou ji zavrhl, když byla nešikovná“</p>	<p>neproběhla identifikace s kočkou, ale vybrala si ji, protože situaci, do které Číča dostala ostatní, sama zažila</p>

<p><i>Jak jste se cítili? (P. a A - nespárování):</i></p> <p>„nijak, protože víme, že je to nějaká hra“</p> <p><i>A kdyby to hra nebyla? „divně, nepříjemně, udělala PU chybu při rozdávání kartiček?“</i></p>	
<p><i>Jak jste se cítili vy ostatní? Chtěli jste jim někdo pomoci?</i></p> <p>Linda chtěla vzít do své dvojice. Ostatní byli rádi, že mají dvojici a ulevilo se jim, že nemusí dál hledat kamaráda.</p>	Pocit, úleva, že se jich to netýká.
<p><i>Proč myslíte, že jsme tuhle hru hráli?</i></p> <p>„Abychom poznali, jaké to může být, když někdo nechce s někým kamarádit“</p>	
<p><i>Jak můžeme pomoci my ostatní, když uvidíme, že někdo někoho odmítne?</i></p> <p>„vezmeme do hry, řekneme jim, ať to nedělají“</p>	
<p>Rozdávání nálepek „Je někdo, kdo by si zasloužil větší odměnu?“ A. navrhla „nespárované“ žáky ze hry.</p>	Vcítění do spolužáků, ocenila jejich odvahu a to, jak se se situací vyrovnali.

7. Lekce – Špatný vtip

3. A

<p><i>Stalo se vám někdy, že vás někdo k něčemu přemlouval? „maminka ať vstávám, dělám úkoly“</i></p>	Tento první příklad byl vzorem odpovědí, ostatní příklady byly stejně laděné.
<p><i>„...k něčemu, co jste nechtěli udělat? K nějaké lumpárně?“ „ať nechám opsat úkol, ať poslouchám tajně rodiče, ať půjčím mobil“</i></p>	Úprava předchozí otázky s dovětkem
<p><i>Jak vám potom bylo?</i></p>	

<p>když to dopadlo dobře – „neřešili, v pohodě“, když se to nepovedlo – „naštvaně na přemlouvače, na sebe, smutně, bylo to líto“</p>	
<p>Aktivita</p> <p>Při samotném přehrávání scének byl problém, že děti často hrály v hloučku a nebylo je slyšet, metodička na konci představení opakovala nejdůležitější pasáže.</p>	<p>hodně dětí nevědělo co napsat, v klobouku se objevilo mnoho nepopsaných papírů</p>
<p>P. v roli přemlouvaného odolával a při nabízení, že když to udělá, dostane pytlík chipsů, tak si je vzal, odešel a neudělal - ostatní to velmi zaujalo a obdivně to komentovali „seš hustej“</p>	<p>i když obě třídy evidentně příliš často scénky nehrají, tak děti byly velmi nápadité jak při přemlouvání, tak při odmítání nebo přijímání Marie: od přemlouvání, přes slibování odměny až po nejtěžší – vyhrožování</p>
<p><i>Kdy myslíte, že není dobré dělat si legraci?</i></p> <p>„když je někdo postižený nebo nemocný, když za něco nemůže“ L: „když to někomu ubližuje, ta sranda se mu nelíbí“</p>	<p>Důležité hledisko „ubližuje někomu, sranda se mu nelíbí“</p>
<p><i>Proč se lidé nechávají / nenechávají přemluvit k lumpárně?</i> „protože si nevěří X věří, mají jiné kamarády, takže se nemusí bát odmítnout, velké sebevědomí, nestojí jim to za problémy“</p>	<p>Žáci měli vyspělé názory, ale také sdíleli, že v praxi je to těžké (vybavit si argumenty, nechají se přemluvit a pak jsou na sebe naštvaní, častou jsou ale více naštvaní na přemlouvače než na sebe = nezodpovědnost)</p>
<p><i>Proč lidé přemlouvají k nějaké lumpárně?</i></p> <p>O.: „protože se sami bojí to udělat, chtějí něčeho dosáhnout, ale neuspinit si ruce“</p>	
<p>D.: líbilo se mi, že jsem si uvědomil, že není důležité, kdo něco vymyslí, ale kdo to udělá. Budu na to myslet a nenechám se k ničemu přemluvit, co bych sám nechtěl.</p>	<p>Ostatní s D. souhlasili.</p>

8. Lekce – Když si pomáháme, jde nám to líp 3. A

<p><i>Stalo se vám někdy, že jste dostali úkol, který jste nemohli vyřešit, či se vám nechtělo řešit?</i></p> <p>domácí práce, domácí úkoly, školní práci</p>	<p>Metodička se snažila zaměřit téma i mimo školu</p>
<p><i>V kterých situacích se vyplatí spolupracovat?</i></p>	<p>Děti nevěděly odpověď</p>
<p><i>Kdy je lepší pracovat samostatně?</i></p> <p>písemky, testy, školní samostatné práce, kdy se nesmí opisovat</p>	
<p>Domlouvání strategie se úplně neosvědčilo, děti se vrhly na kameny a rozebraly si je, aniž by věděly, co s nimi budou dělat. Obě skupiny se do aktivity vrhly po hlavě, bez rozmyšlení a skončily stejně – ti, kdo měli kameny, tak stavěli cestu a najednou zjistili, že už kameny nemají a nemohou pokračovat</p>	
<p>První skupina: včas se zastavila a vrátila se zpět, ostatní z týmu jim zatím poradili, jak mohou postupovat a ukázalo se to jako správná strategie (jít po částech, kdy poslední sbírá kameny a posílá je dopředu – až se dostane tato část týmu na druhou stranu, tak jeden se se všemi kameny vrátí pro zbytek</p> <p>P. po neúspěšném pokusu, navrhl řešení. Ostatní toto řešení nejdřív neakceptovali, v závěrečné reflexi ale na dotaz, kdo skupinu posunul ke správnému řešení, P označili</p>	<p>Skupina analyzovala problém a objevila řešení, které vyzkoušeli, a osvědčilo se.</p>

1.3 Příloha č. 3: „Jak Jablenka vzala děti do borůvkové země“ (PŘIKRYLOVÁ Facebook [online])

VYTVÁŘENÍ PRÁVNÍHO VĚDOMÍ

Výchovné cíle

Pochopení důležitosti existence určitých norem, předpisů a zákonů pro možnost spokojeného života každého člena společnosti. Objevování různých situací, kdy je potřeba mít tyto normy.

Jak Jablenka vzala děti do borůvkové země

Kluk Viktor měl kamarádku panenku Jablenku, která se vždy čas od času objevila a vyprávěla mu plno zajímavých věcí. Když byl Viktor v létě na školce v přírodě, Jablenka jemu i jeho kamarádům chodila vyprávět a děti vždy dávaly pozor, aby ji nepropásly. A opravdu, jednou po obědě se Jablenka zase ukázala a hned dětem řekla, že je vezme na výlet do zvláštní země, která se rozkládá na kraji lesa. Děti se divily, jak může být nějaká země na malém kousku lesa, ale najednou se všechny zmenšily a byly opravdu v úplně jiné zemi.

Byla to země borůvková a žili tam skřítky, kteří vypadali úplně jako borůvky, ale také trochu vypadali jako lidé. A v jejich zemi bylo skoro všechno jako u lidí.

Skřítky měli města a vesnice, domy a domky, auta, tramvaje, kola, školy a nemocnice a obchody a zahrádky a továrny, no všechno jako v našem světě.

Dětem se to moc líbilo, ale Jablenka je upozornila, že v té zemi mají velké problémy.

“Jen se děti dobře dívejte, co se tady všechno děje. Je tu strašný zmatek a nepořádek. A vidíte, jak jsou skřítky smutní, někteří se bojí tak, že ani z domu nevycházejí.”

A opravdu. Když se děti dívaly pozorně, hned všechno viděly. Tak na příklad...

Po cestách a silnicích jezdila auta a autobusy i kola a každou chvíli se někde stala dopravní nehoda. Na kraji každého města byly veliké hromady rozbitých aut a dalších dopravních prostředků. Když se někdo zranil, tak vůbec nebylo jisté, jestli pro něj přijede sanitka a zda bude v nemocnici lékař, aby ho ošetřil.

V obchodech se často stávalo, že si skřítky nabrali plno věcí a vůbec nezaplatili.

Když si někdo pěstoval na zahrádce třeba zeleninu, tak určitě přišel jiný skřítek a zeleninu mu sebral.

A jak to vypadalo ve školách! Někteří malí skřítky tam vůbec nechodili a pak neuměli ani číst ani psát a počítat, natož pak něco jiného.

Když někdo napsal dopis, tak ten dopis většinou nedorazil tam, kam měl, a ten co měl dopis dostat se nedozvěděl spoustu důležitých věcí.

Byli bychom v pohádce celý týden, kdybychom měli vyjmenovat všechno, co bylo špatně.

“Tak vidíte, děti, jak to v takové na pohled hezké borůvkové zemi vypadá. Já si myslím, že skřítkům musíme nějak pomoci. A proto jsem vás sem vzala, protože vy určitě na něco chytrého přijдете.” řekla Jablenka a čekala co děti na to. Děti se rozhodly, že se ještě trochu porozhlédnou po okolí a chtěly přejít silnici.

Marek hned upozornil: “ Musíme jít na přechod nebo někam, kde jsou semaforey. Tady jezdí tak hrozně, že by nás něco určitě zajelo.” Ale co to? Děti nikde žádné přechody ani semaforey neviděly. A pak si uvědomily, že nikde nejsou ani žádné značky, ani zebry, ani semaforey. A už jim pomalu začalo svítat!

Viktor vykřikl: “ Ale to je ono! Tady nemají vůbec žádná pravidla silničního provozu.”

Robert se přidal: “ A to určitě nemají ani jiné předpisy. Třeba, že se nesmí krást, a že děti musí chodit do školy.”

“Ale to nejsou předpisy, tomu se přece říká zákony”, tvrdila Julie.

“ Ty jsi ale hloupá, to jsou zákony”, opravila ji chytrá Markéta a Viktor se hned přidal: “No, jo zákony a předpisy, to je to, co musíme skřítkům v borůvkové zemi vymyslet. A pak tu bude pořádek.”

Když se děti vrátily do penzionu, vyprávěly s Jablenkou paní učitelkám všechno, co viděly v té zvláštní borůvkové zemi. A potom celý večer kluci a holky vymýšleli, jaké zákony a předpisy poradí skřítkům.

A to teď můžete udělat i vy. Jablenka vás možná také vezme do borůvkové země a uděláte tam pořádek.

1.4 Příloha č. 4: „*O hasicím přístroji*“ (SVĚRÁK Z., 2010)

Pes Brok a kočka Micka se přes den naoko neměli rádi. Brok na Micku štěkal a ona na něj prskala, aby si lidé neřekli, že je to divný pes a divná kočka, ale v noci, když vesnice spala, si přátelsky povídali. „Když tak přemýšlím o světě,“ řekla jedné noci Micka, „tak mi vychází, že by se bez nás hospodářství neobešlo. Co já už jsem pochytila myši! Dělán si o tom záznamy do tramu.“

„Já také často přemýšlím o světě. A říkám si, nebýt mě, už by byla stodola prázdná. Vzpomínáš na zloděje Funglíka, jak si přijel pro snopy s celým žebříňákem, když byl náš hospodář na taneční zábavě?“

„Jak bych nevzpomínala!“ zavrňela Micka. „Ale na to jsi už jistě zapoměla, že jsem se tenkrát hroznou silou utrhł ze řetězu a skočil mu po nohavici.“

„Oba jsme, Broku, nezbytni,“ řekla Micka, „nebýt nás, nevím, nevím, jak by ten svět vypadal. Ale kdo je docela zbytečný a jenom tu zabírá místo, to je tenhle hasicí přístroj.“

„To je pravda. Visí tady už léta, a nepamatuju, že by byl někdy k něčemu užitečný,“ řekl Brok. „Na prsou má kreslený seriál o tom, jak dovede hasit, ale kdo ví, jestli v něm vůbec něco je. Třeba je už dávno vyschlý,“ přizvukovala Micka. To už hasicí přístroj nemohl vydržet. „Kamarádi,“ řekl, „nejsem vyschlý. Jsem stále připraven k boji s ohněm. Buďte rádi, že mě mate. Když jsem na stráži, nemusíte se bát požáru.“

Ale Brok s Mickou nevěřili. Smluvili se, že budou hasicímu přístroji říkat Budižkničemu, a každou noc ho takhle zlobili.

Plynuly dny a měsíce, Micce se narodila koťata, Brok dostal novou boudu, a nešťastný hasicí přístroj jen tiše rezavěl.

Jednoho dne, bylo to po žních, šel po dvoře hospodářův synek Honzík. Při každém kroku mu něco v kapse tiše zaštěřchalo. Byly to zápalky neboli sirky. Honzík věděl, že si s nimi nesmi hrát, a proto se ukryl do stodoly. Tam si na mlatě připravil malou hromádku slamy – a škrť!

Hned napoprvé mu sirka zazářila jasným plaménkem. Honzík ho přiblížil k hromádce a radoval se, jaký mu roste pěkný ohýnek.

V té chvíli Brok zavětril. Ucítil kouř. Že byl ale na řetězu, nemohl se podívat, co se to ve stodole děje. A tak zaštěřkal na Micku. Než se kočka přiloudala z kuchyně, valil se ze vrat stodoly chuchvalec dýmu.

Honzík dupal po mlatě, jak mohl, ale plamínky mu pod nohama uskakovaly a hladově polykaly další a další stébla. Dostaly dokonce chuť i na pořádně snopy.

„Vždyť tam jsou moje koťátka!“ zvolala Micka a hnala se do stodoly, aby je v zubech za kožíšek vynosila ven. Jenomže uvnitř už bylo tolik kouře, že Micka – a ta vidí dobře i ve tmě – neviděla na krok. Brok se z plných plic rozštěkal.

„Táto, jdi se podívat, co ten pes blázni,“ řekla Honzíkova maminka.

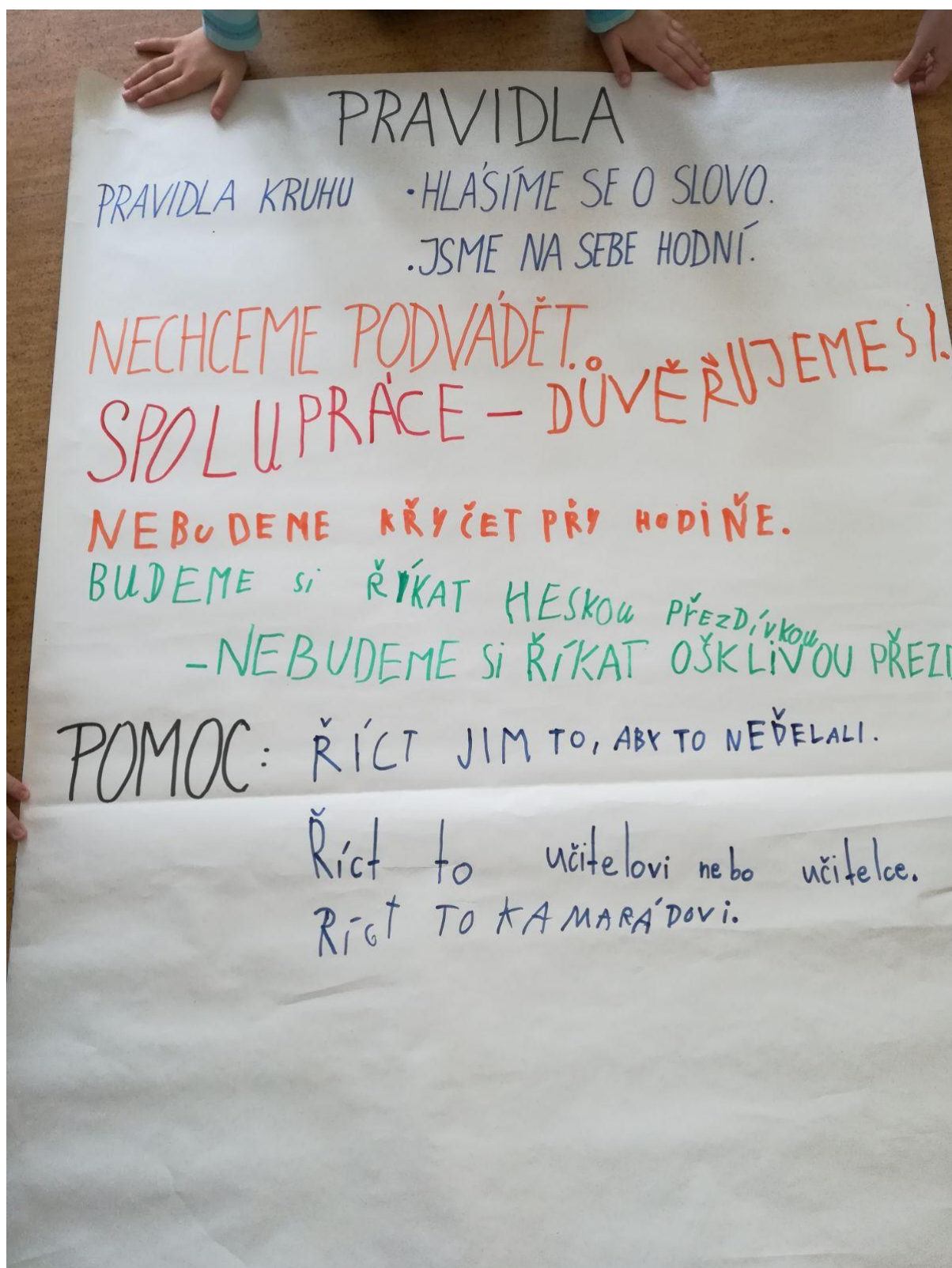
Hospodář vyhlédl na dvůr a v první chvíli myslel, že má zly sen. Pak vykřikl HOŘI!! A ještě nikdy ho nikdo neviděl tak rychle utíkat. Skočil po hasicím přístroji, šlápl při tom Brokovi na packu, ve dveřích stodoly se srazil s Honzíkem, stačil mu v té rychlosti vlepit pohlavek, až to plesklo, a pak uhodil hasicím přístrojem o zem, to se musí, aby začal hasit.

„Pusťte mě na to jsssem ssspecialista!“ zasyčel a pak statečně a vši silou kosil plameny hlava nehlava. Za chvíli bylo po ohni.

1.5 Příloha č. 5: Obrázky „Šikana a škádlení“

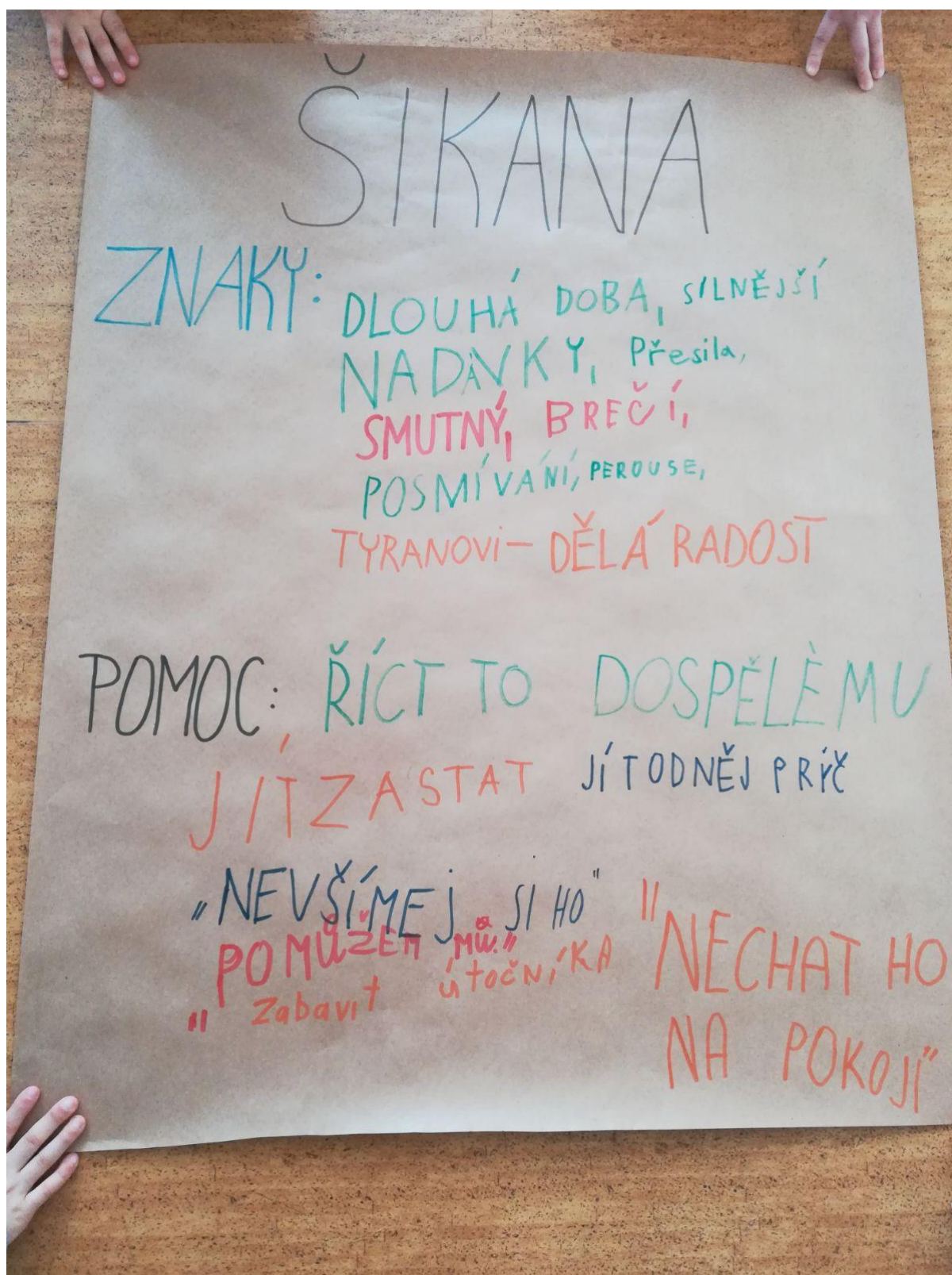

1.6 Příloha č. 6: Pravidla (Preventivní program proti šikaně)

1.7 Příloha č. 7: Plakát šikana (Preventivní program proti šikaně)

1.8 Příloha č. 8: Srdce (Preventivní program proti šikaně)

1.9 Příloha č. 9: Erb (Preventivní program proti šikaně)

